

STORTINGET

Innst. 464 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:250 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantane Alfred Jens Bjørlo og Ola Elvestuen om å sikre eit framtidssretta energisystem og tilgang på straum til ny verdiskaping i region Fjordane

forslagene fremmet i representantforslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 7. mai 2025. Komiteen inviterte til skriftlige høringsinnspill i saken.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringa sørge for at det blir lagt til rette for raskare utbygging av transformorkapasitet for påkobling til statleg nett i regionar med stor ny og planlagt produksjon av fornybar energi, for å legge til rette for auka lokal og regional verdiskaping og grøn industriutvikling.
- Stortinget ber regjeringa legge fram ei sak om å legge til rette for ei koordinert og samfunnsmessig samla best mulig løysing for påkobling til straumnettet i samband med elektrifiseringa av Tampen, ved at dette blir sett i samband med eksisterande planar om utbygging av ny transformatorstasjon på Grov.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev til Energidepartementet ved statsråd Terje Aasland, bedt om en vurdering av de to

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Kari Sofie Bjørnsen, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim og Ove Trellevik, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Lisa Marie Ness Klungland og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, May Helen Hetland Ervik og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Dokument 8:250 S (2024–2025) om å sikre et framtidssretta energisystem og tilgang på strøm til ny verdiskaping i region Fjordane. Representantforslaget viser til at Vestland fylke produserer en fjerdedel av Norges fornybare kraftproduksjon (NHO og LO, Kraftløftet Vestland, 23. oktober 2023). Komiteen merker seg at fylket har utarbeidet planer for bruk av fornybar energi til økt verdiskaping i lokalsamfunnet. Infrastruktur knyttet til krafttilgang er en utfordring i store deler av landet, og dette gjelder også på Vestlandet.

Det henvises videre i forslaget til planer om ny trafostasjon på Grov i Kinn kommune. Statnett opplyser om at Grov stasjon kan komme dersom den utløses av behov som forbruksplaner eller produksjonsplaner regionalt. Statnett og Linja vil utrede løsninger for nettutvikling mellom Ålfoten og Moskog og vurdere om Grov stasjon er en rasjonell løsning. Komiteen viser til at Tampen-prosjektet har fått reservert kraft fra Ålfoten. En ny transformatorstasjon på Grov vil ikke påvirke dette prosjektet.

Komiteen viser til brev fra energiministeren dattert 7. mai 2025.

«Det er nettselskapene som har ansvaret for å planlegge, konsesjonssøke og bygge ut strømmettet for å møte samfunnets behov. Statnett har ansvaret for transmisjonsnettet.»

Videre fremgår det av brevet at:

«Grov stasjon er i dag en regionalnettstasjon som er viktig for forsyningen av Florø-området. I Statnetts Områdeplan for Sogn til Sunnmøre fra 2023, fremkommer det at det kan være aktuelt å etablere en transmisjonsnettstasjon mellom Ålfoten og Moskog dersom forbruket øker utover det som kan håndteres i regionalnettet, og at Grov kan være en mulig plassering av en slik ny stasjon.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av at det legges til rette for effektiv utbygging av strømmett og raskere konsesjonsprosesser for å møte behovene i industri og samfunn. Disse medlemmer viser til at regjeringen har gjennomført betydelige tiltak for å styrke saksbehandlingen og effektivisere nettutviklingen. Det er nettselskapene som har ansvar for planlegging og utbygging, og disse medlemmer mener dette bør ligge fast.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er elektrifisering av sokkelen som er den største trusselen mot kraftsituasjonen i regionen Fjordane. Disse medlemmer viser til flere forslag i Innst. 228 S (2024–2025) om å stanse elektrifiseringen av sokkelen med kraft fra land.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne vil peike på at det over heile landet ligg føre planar for korleis fornybar energi kan nyttast til auka verdiskaping i små og store lokalsamfunn, både gjennom utvikling av eksisterande næringsliv og gjennom ny grøn industri.

Desse medlemene konstaterer at ein stor flaskehals for å kunne realisere desse planane er mangel på infrastruktur for å ta krafta i bruk. Det gjeld også «kortreist kraft» nær der energiproduksjonen skjer. Eit godt døme på dette er region Fjordane (Nordfjord og Sunn-

fjord) i Vestland, der utviklinga av industri og næringsliv no stoppar opp på grunn av manglande transformatorkapasitet til å kunne ta straumen i det eksisterande og nyleg utbygde 420 kW-nettet i bruk lokalt og regionalt.

Desse medlemene erkjende med at det i region Fjordane i lang tid har vore planlagt ein ny og moderne trafostasjon på Grov i Kinn kommune, som vil gi store ringverknader for heile Sunnfjord-regionen, mellom anna for næringslivsbyen Florø og industrikommunen Bremanger. Ei utbygging av trafostasjonen vil gjere det mogleg å realisere grønne næringslivsatsingar med stor samfunnsverdi av global interesse.

Desse medlemene legg vekt på at planane om ny trafo på Grov har unison lokal og regional støtte, også frå Vestland fylke, og at det over fleire år har blitt halde fram som det viktigaste tiltaket staten kan bidra med for å legge til rette for utvikling og industrivekst i regionen. Også i samband med føreståande elektrifisering av Tampen-feltet utanfor Florø vil påkopling til ein ny trafo på Grov kombinert med ilandføring av kraft frå havvindprosjekt vere ei ønskt løysing.

Medlemene i komiteen frå Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne syner til at trafoen også kan koplast på med ei ny linje frå vindparken Guleslettene som ligg nær ved, der det ligg føre planer om utviding for å auke tilgangen til fornybar energi i regionen ytterlegare.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet Dei Grøne konstaterer at trass i dette har planane om utbygging av trafo på Grov stoppa opp. Det har mellom anna ført til at Equinor har starta planlegging av å elektrifisere Tampen med å bygge kabel heilt frå Ålfoten i Bremanger. Det er ikkje ei optimal løysing sett i eit samla samfunnsperspektiv, og vil høgst truleg forseinke utbygginga av ny trafo på Grov ytterlegare. Det vil ramme den framtidige kraftforsyninga til industri og næringsliv i regionen hardt.

Desse medlemene meiner det er nødvendig å sikre bygging og oppgradering av fleire strategisk plasserte transformatorstasjonar raskare enn det som er planlagt til no. Det er viktig både for å legge til rette for lokal og regional grøn verdiskaping og for å auke viljen og interessa blant kommunar med energiressursar til å ta i bruk desse ressursane til oppgradering og utbygging av meir fornybar energi.

Desse medlemene fremjar følgjande forslag:

«Stortinget ber regjeringa sørge for at det blir lagt til rette for raskare utbygging av transformatorkapasitet for påkopling til statleg nett i regionar med stor ny og planlagt produksjon av fornybar energi, for å legge til rette for auka lokal og regional verdiskaping og grøn industriutvikling.»

«Stortinget ber regjeringa legge fram ei sak om å legge til rette for ei koordinert og samfunnsmessig samla best mulig løysing for påkopling til straumnettet i samband med elektrifiseringa av Tampen ved at dette blir sett i samband med eksisterande planar om utbygging av ny transformatorstasjon på Grov.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne er grunnleggende uenige i at petroleumsfelt bør elektrifiseres med kraft fra land. Det tapper fastlandet for energiresurser og har begrenset global klimaeffekt. Samtidig mener disse medlemmer at hvis elektrifiseringen først skjer, bør man søke en løsning som gir minst mulig ulempe og mest mulig nytte for samfunnet. Disse medlemmer vil derfor støtte begge forslag fra forslagsstillerne.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringa sørge for at det blir lagt til rette for raskare utbygging av transformorkapasitet for påkopling til statleg nett i regionar med stor ny og planlagd produksjon av fornybar energi, for å legge til

rette for auka lokal og regional verdiskaping og grøn industriutvikling.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringa legge fram ei sak om å legge til rette for ei koordinert og samfunnsmessig samla best mulig løysing for påkopling til straumnettet i samband med elektrifiseringa av Tampen ved at dette blir sett i samband med eksisterande planar om utbygging av ny transformatorstasjon på Grov.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:250 S (2024–2025) – Representantforslag frå stortingsrepresentantane Alfred Jens Bjørlo og Ola Elvestuen om å sikre eit framtidssretta energisystem og tilgang på straum til ny verdiskaping i region Fjordane – vedtas ikkje.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 27. mai 2025

Ingvild Kjerkol

leder

Marius Arion Nilsen

ordfører

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
7. mai 2025

Statsrådets vurdering av Dokument 8:250 S (2024-2025) - Om å sikre et fremtidsrettet energisystem og tilgang på strøm til ny verdiskaping i region Fjordane

Jeg viser til brev av 24. april 2025 fra energi- og miljøkomiteen der det bes om vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Alfred Jens Bjørlo og Ola Elvestuen om å sikre et framtidsretta energisystem og tilgang på strøm til ny verdiskaping i region Fjordane.

Representantene fremmer følgende forslag:

- 1. Stortinget ber regjeringa sørge for at det blir lagt til rette for raskare utbygging av transformorkapasitet for påkobling til statleg nett i regionar med stor ny og planlagt produksjon av fornybar energi, for å legge til rette for auka lokal og regional verdiskaping og grøn industriutvikling.*

For regjeringen er det viktig å legge til rette for at det skal gå raskere å etablere nye nettanlegg, og for at nettet skal utnyttes mer effektivt. Vi har tatt flere grep for å få ned tidsbruken i konsesjonsbehandlingen. Det er blant annet under denne regjeringen gjennomført en historisk styrking av energimyndighetene gjennom økt saksbehandlingsskapasitet i NVE og satsing på NVEs arbeid med digitalisering. Den fulle gevinsten av denne styrkingen vil komme gradvis, men allerede i 2024 ble køen av nettsaker i NVE redusert. Vi har også fått på plass en hurtigsporordning for konsesjonsbehandling av godt forberedte og lite konfliktfylte søknader om nett. Ifølge NVE er omtrent halvparten av nesten 300 nettsaker som ble avgjort i 2024 behandlet i hurtigsporet.

Det er nettselskapene som har ansvaret for å planlegge, konsesjonssøke og bygge ut strømnettet for å møte samfunnets behov. Statnett har ansvaret for transmisjonsnettet.

Nettselskapene har tilknytningsplikt i henhold til energiloven, og aktører som ønsker tilknytning til strømmettet skal få det uten ugrunnet opphold. Det er mange drivere for nettutviklingen, for eksempel reinvesteringer, alminnelig forbruksvekst, forsyningssikkerhet og konkrete tilknytningsforespørsler. Nettutviklingen må tilpasses behovet slik at de riktige tiltakene gjennomføres til riktig tid. Det er nettselskapene som kjenner strømmettet best og som har den nødvendige kompetansen for å planlegge, beslutte og gjennomføre investeringer på en effektiv måte.

Det er et mål for denne regjeringen at tilgang på ren og rimelig kraft også i fremtiden skal være et fortrinn for norsk industri og bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet. Det er nødvendig å få på plass mer kraft, mer nett og mer effektiv bruk av krafta vår. Vi er godt i gang med dette.

2. *Stortinget ber regjeringa legge fram ei sak om å legge til rette for ei koordinert og samfunnsmessig samla best mulig løysing for påkobling til straumnettet i samband med elektrifiseringa av Tampen, ved at dette blir sett i samband med eksisterande planar om utbygging av ny transformatorstasjon på Grov.*

Det er nettselskapene som håndterer forespørsler om tilknytning til nettet, herunder vurderer hvor i nettet det er mest rasjonelt at kunden tilknytter seg. Equinor, som operatør for feltene i Tampen-området, planlegger omlegging til drift med kraft fra land for å redusere utslippene fra produksjonen, og har fått reservere kapasitet i transmisjonsnettet i Ålfoten transformatorstasjon i Bremanger kommune.

Grov stasjon er i dag en regionalnettstasjon som er viktig for forsyningen av Florø-området. I Statnetts Områdeplan for Sogn til Sunnmøre fra 2023, fremkommer det at det kan være aktuelt å etablere en transmisjonsnettstasjon mellom Ålfoten og Moskog dersom forbruket øker utover det som kan håndteres i regionalnettet, og at Grov kan være en mulig plassering av en slik ny stasjon.

Jeg viser til at nettselskapene har plikt til å gi tilknytning til alle som forespør det, og om nødvendig gjennomføre nettinvesteringer uten ugrunnet opphold for å kunne gi tilknytning. Jeg legger til grunn at Statnett følger utviklingen i området og igangsetter et stasjonsprosjekt dersom det er behov for dette.

Jeg anbefaler at Stortinget ikke ber regjeringen gjennomføre disse forslagene.

Med hilsen

Terje Aasland

